

SKY 213 SAĞLIK KURUMLARINDA MALİYET MUHASEBESİ

ÖĞR. GÖR. PINAR DOĞANAY PAYZİNER

GİDERLERİN SAPTANMASI VE İZLENMESİ

8. HAFTA DERS İÇERİĞİ

- İlk Madde ve Malzeme Giderlerinin Saptanması ve İzlenmesi
  - Belge ve Kayıt Düzeni
  - Alış Maliyetinin Saptanması
  - Tüketimin Saptanması
  - Tüketimin Fiyatlandırılması (Stok Değerleme Yöntemleri)
    - ✓ Spesifik (Has, Fiili) Maliyet Yöntemi
    - ✓ İlk Giren İlk Çıkar (FIFO) Yöntemi
    - ✓ Son Giren İlk Çıkar Yöntemi
    - ✓ Hareketli Ortalama Maliyet Yöntemi
    - ✓ Tartılı Ortalama Maliyet Yöntemi
    - ✓ Diğer Yöntemler

İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİNİN SAPTANMASI VE İZLENMESİ

İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ

- İlk madde ve malzeme giderleri, hastanelerin faaliyetlerinde tüketilen her çeşit malzemeyi kapsar.
- Malzeme giderinden söz edebilmek için, malzemenin **tüketilmiş** olması gerekir.
- Giderin tutarı, tüketilen malzemenin **alış maliyeti** kadardır.

İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ

- İlk Madde ve Malzeme Giderleri'nin saptanıp izlenmesi 4 başlık altında toplanabilir:
  - A. Belge ve Kayıt Düzeni
  - B. Alış Maliyetinin Saptanması
  - C. Tüketimin Saptanması
  - D. Tüketimin Fiyatlandırılması

5

A – BELGE VE KAYIT DÜZENİ

1. İlk Madde ve Malzeme Stok Hesabı

- İlk madde ve malzeme hareketlerinin izlenmesinde **150 – İlk Madde ve Malzeme** stok hesabı kullanılır.
- Satın alınan her malzeme bu hesabın borcuna kaydedilir.
- Tüketime sevk edilen (tüketilen) her malzeme bu hesabın alacağına kaydedilir.

6

A – BELGE VE KAYIT DÜZENİ

2. İlk Madde ve Malzeme Stok Kartı

- İlk madde ve malzeme kalemlerinin tek tek izlenebilmesi için, ilk madde ve malzeme stok kartları kullanılır.
- Her malzeme için ayrı bir kart açılır.
- Stok kartları, “giren”, “çıkan” ve “kalan” bölümlerinden oluşur.
  - ❖ Satın alınan malzeme “giren” bölümüne yazılır ve “kalan” bölümüne eklenir.
  - ❖ Tüketilen malzeme “çıkan” bölümüne yazılır ve “kalan” bölümünden düşülür.

7

A – BELGE VE KAYIT DÜZENİ

2. İlk Madde ve Malzeme Stok Kartı

İLK MADDE VE MALZEME STOK KARTI

Adı: X İlacı
 Kodu: 01020
 Ölçüsü: Adet

STOK KARTI

Üst Limit: 800
 Alt Limit: 50

Tarih	Fiş No	Açıklama	GİREN			ÇIKAN			KALAN		
			Miktar	Birim Maliyet	Tutar	Miktar	Birim Maliyet	Tutar	Miktar	Birim Maliyet	Tutar
18.10.14	H/121	Alış	200	8,00	1.600	-	-	-	200	8,00	1.600
22.10.14	K/208	Üretime Sevk	-	-	-	150	8,00	1.200	50	8,00	400

8

A – BELGE VE KAYIT DÜZENİ

3. Ambar Giriş Fişi

- Stok kartının giren malzeme bölümüne yapılacak kayıtların dayanak belgesidir.
- Satın alınan ilk madde ve malzeme işletmeye geldiği zaman “Ambar Giriş Fişi” düzenlenir.

4. Malzeme İstek Fişi

- Stok kartının çıkan malzeme bölümüne yapılacak kayıtlarda “malzeme istek fişleri” esas alınır.

9

A – BELGE VE KAYIT DÜZENİ

4. Malzeme İstek Fişi

- Malzeme istek fişine dayanılarak gider kayıtları yapılır.
- Üretim için tüketilen ilk madde ve malzemeler;
  - Mamul üreten işletmelerde, **710 veya 730** nolu hesapların **borcuna** kaydedilir.
  - Hizmet üreten işletmelerde, **740** nolu hesabın **borcuna** kaydedilir.
- Üretim dışı faaliyetler için tüketilen malzemeler, malzemenin kullanıldığı bölüme göre **750, 760 veya 770** nolu hesaplardan birinin **borcuna** kaydedilir.
- **Alacaklandırılan hesap 150** İlk Madde ve Malzeme hesabıdır.

10

A – BELGE VE KAYIT DÜZENİ

5. Malzeme İade Fişi

- Bölümlerde kullanımdan artan malzemenin ambara iadesinde “İlk Madde ve Malzeme İade Fişi” kullanılır.

11

B – ALIŞ MALİYETİNİN SAPTANMASI

- İlk madde ve malzeme giderleri, tüketilen ilk madde ve malzemenin alış maliyetinden oluşmaktadır.

İlk Madde ve Malzeme Alış Maliyeti = Alış Bedeli + Alış Gideri

12

C – MALZEME TÜKETİMİNİN SAPTANMASI

- İlk madde ve malzeme tüketiminin saptanmasında iki yöntemden biri kullanılır.
  1. Sürekli Envanter Yöntemi
  2. Aralıklı Envanter Yöntemi
- Envanter, mevcudun saptanmasını ifade eden bir terimdir.

13

C – MALZEME TÜKETİMİNİN SAPTANMASI

1. Sürekli Envanter Yöntemi

- Sürekli Envanter, elde ne kadar malzemenin mevcut olduğunun sürekli biçimde saptanması anlamına gelir.
- İlk madde ve malzemede “Sürekli Envanter Yöntemi”, giren, çıkan ve dolayısıyla kalan malzemenin miktar ve değer olarak kayıtlarda sürekli biçimde izlenmesidir.
- Sürekli envanter yönteminde fiili olarak stok sayımı genellikle yıl sonlarında ve sadece kontrol amacı ile yapılır.

14

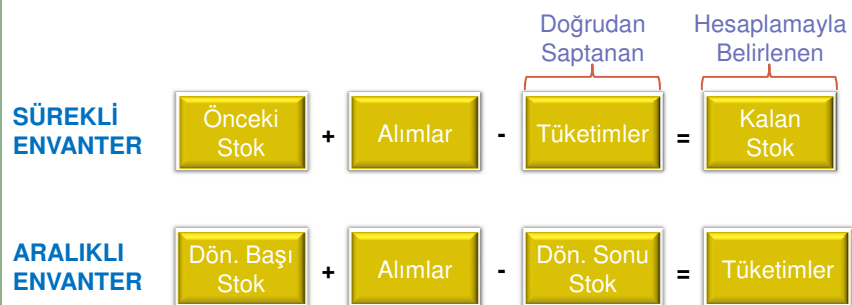
C – MALZEME TÜKETİMİNİN SAPTANMASI

2. Aralıklı Envanter Yöntemi

- Aralıklı Envanter Yönteminde, maliyet dönemi içindeki malzeme tüketimlerinin kaydı tutulmaz.
- Maliyet dönemi sonunda sayım ve değerlendirilerek elde edilen mevcut malzeme belirlenir.
- İlk madde ve malzemede “Aralıklı Envanter Yöntemi”, giren malzemenin sürekli olarak, kalan ve dolayısıyla çıkan malzemenin ise dönem sonunda sayım ve değerlendirilerek belirlenerek kayıtlara yansıtılmasıdır.

15

C – MALZEME TÜKETİMİNİN SAPTANMASI

16

D –TÜKETİMİN FİYATLANDIRILMASI

Gider (Tüketim) Tutarı = Tüketim Miktarı x Birim Alış Maliyeti

- Ör. Kardiyoloji kliniğinde 100 kutu Z ilacı kullanılmıştır. İlacın alış maliyeti 8 TL/kutu'dur. Bu durumda Z ilacı için tüketim tutarı yani gider tutarı şu şekilde hesaplanmaktadır:

Tüketim (Gider) Tutarı = 100 kutu x 8 TL/kutu = 800 TL.

- Bu uygulama ilk bakışta kolay gibi görülmekle birlikte, ambardaki malzemenin değişik tarihlerde farklı birim maliyetler ile satın alınmış olması, hangi birim maliyetin esas alınacağı sorununa yol açar.

17

D –TÜKETİMİN FİYATLANDIRILMASI

- Bu fiyatlandırma sorunun çözülmesinde “Stok Değerleme Yöntemleri” olarak da adlandırılan çeşitli yöntemler kullanılır.

- Bu yöntemlerden başlıcaları şunlardır:

1. Spesifik Maliyet Yöntemi
2. İlk Giren İlk Çıkar (FIFO) Yöntemi
3. Son Giren İlk Çıkar (LIFO) Yöntemi
4. Hareketli Ortalama Maliyet Yöntemi
5. Tartılı Ortalama Maliyet Yöntemi

18

